

تحليل اقتصادي آيين دادرسي كيفري

دكتور الميرا نوري زينال

به عشق مادرم؛ همدم و همراهِ من

به یاد پدرم؛ موجب آرامِ من

فهرست مطالب

سخن آغازین ۱۳

فصل اول: نظریه عمومی تحلیل اقتصادی از منظر مبانی فلسفی دادرسی کیفری

- مبحث اول: رویکردهای مرسوم ۳۹
- گفتار اول: تأثیرپذیری دادرسی کیفری از نظریه سیاسی ۴۳
- بند اول: انواع نظریه‌های سیاسی و مؤلفه‌های آن ۴۹
- الف: نظریه‌های سیاسی اقتدارگرا ۵۰
- ب: نظریه سیاسی لیبرال ۵۴
- بند دوم: الگوهای دادرسی کیفری و تأثیرپذیری آن از نظریه‌های سیاسی ۵۶
- الف: الگوی کنترل جرم و جلوه‌های آن در دادرسی کیفری ۶۱
- ب: الگوی دادرسی منصفانه و جلوه‌های آن در دادرسی کیفری ۶۴
- پ: الگوی حق‌بنیاد و جلوه‌های آن در دادرسی کیفری ۶۷
- گفتار دوم: تأثیرپذیری دادرسی کیفری از نظریه اخلاقی ۷۱
- بند اول: نظریه اخلاقی وظیفه‌گرا ۷۳
- بند دوم: نظریه اخلاقی پیامدگرا ۸۰
- مبحث دوم: رویکرد اقتصادی ۹۸
- گفتار اول: مکتب‌های تحلیل اقتصادی حقوق ۱۰۳
- بند اول: مکتب شیکاگو؛ جریان اصلی تحلیل اقتصادی حقوق ۱۰۴
- بند دوم: مکتب حقوق و اقتصاد نهادی ۱۰۷

۶ □ تحلیل اقتصادی آیین دادرسی کیفری

الف: حقوق و اقتصاد نهادی سنتی	۱۰۹
ب: حقوق و اقتصاد نهادی جدید	۱۱۴
بند سوم: مکتب حقوق و اقتصاد رفتاری	۱۱۸
گفتار دوم: بنیان‌های نظری مکتب‌های تحلیل اقتصادی حقوق	۱۲۹
بند اول: رفاه‌گرایی	۱۳۳
الف: سیر تاریخی تعاریف مطلوبیت	۱۳۵
ب: رفاه‌گرایی در اندیشه آمارتیا سن	۱۴۱
پ: رفاه‌گرایی در اندیشه کاپلاو و شاول	۱۴۷
بند دوم: عمل‌گرایی حقوقی	۱۵۲
بند سوم: واقع‌گرایی حقوقی	۱۶۵
نتیجه فصل	۱۷۷

فصل دوم: روش‌شناسی تحلیل اقتصادی حقوق از منظر دادرسی کیفری؛ از تحلیل اثباتی تا تحلیل هنجاری

مبحث اول: روش‌شناسی حقوق و اقتصاد	۱۸۸
گفتار اول: مفهوم و اهمیت روش‌شناسی	۱۹۱
گفتار دوم: روش تحلیل اقتصادی حقوق	۱۹۸
گفتار سوم: روش‌شناسی فردگرایانه	۲۰۴
مبحث دوم: تحلیل اثباتی	۲۰۶
گفتار اول: نقش و کاربرد فروض در نظریه اقتصادی	۲۱۵
بند اول: نقش فروض در نظریه اقتصادی	۲۲۱
بند دوم: کاربرد فروض در نظریه اقتصادی	۲۲۳
گفتار دوم: فروض و اصول بنیادین در تحلیل اثباتی	۲۲۶
بند اول: فروض بنیادین در تحلیل اثباتی	۲۳۱
الف: کمیابی منابع	۲۳۳
ب: انسان اقتصادی	۲۳۴
(۱) نفع‌گرایی	۲۴۰

فهرست مطالب □ ۷

۲۴۳.....	(۲) عقلانیت.....
۲۴۶.....	۲-۱- انتخاب عقلانی.....
۲۴۹.....	۲-۲- عدم اطمینان.....
۲۵۰.....	۲-۳- عقلانیت محدود.....
۲۵۳.....	بند دوم: اصول بنیادین در تحلیل اثباتی.....
۲۵۳.....	الف: قانون تقاضا.....
۲۵۴.....	ب: حداکثرسازی مطلوبیت.....
۲۵۶.....	پ: بهینه‌سازی.....
۲۵۷.....	مبحث سوم: تحلیل هنجاری.....
۲۶۷.....	گفتار اول: کارایی و قرائتهای مختلف آن.....
۲۶۹.....	بند اول: کارایی پاره‌تو.....
۲۷۵.....	بند دوم: کارایی کالدور - هیکس.....
۲۷۸.....	بند سوم: کارایی در مفهوم بیشینه‌سازی ثروت.....
۲۸۰.....	الف: مفهوم ثروت.....
۲۸۴.....	ب: مبنای اخلاقی معیار بیشینه‌سازی ثروت.....
۲۸۶.....	گفتار دوم: کارایی و مفاهیم سنتی ارزیابی قانونگذاری شکلی.....
۲۸۸.....	بند اول: مفاهیم سنتی ارزیابی قانون شکلی.....
۲۹۰.....	الف: عدالت توزیعی.....
۲۹۲.....	ب: عدالت کیفری به معنای عام.....
۲۹۲.....	(۱) عدالت کیفری به مفهوم مرسوم آن.....
۲۹۴.....	(۲) عدالت ترمیمی.....
۲۹۹.....	(۳) انصاف به مثابه عدالت کیفری.....
۳۰۱.....	(۴) عدالت آیینی.....
۳۰۶.....	(۵) عدالت کیفری به مثابه رعایت حقوق بنیادین.....
۳۱۰.....	بند دوم: رابطه میان مفاهیم سنتی ارزیابی قانون شکلی و کارایی.....
۳۱۸.....	نتیجه فصل.....

۸ □ تحلیل اقتصادی آیین دادرسی کیفری

فصل سوم: مدل‌های تحلیل اقتصادی دادرسی کیفری

۳۳۶.....	مبحث اول: مدل مبتنی بر بازدارندگی
۳۳۸.....	گفتار اول: مدل‌های بازدارندگی
۳۴۰.....	بند اول: بازدارندگی کلاسیک
۳۴۳.....	بند دوم: بازدارندگی نئوکلاسیک
۳۴۸.....	گفتار دوم: رهیافت‌های بازدارندگی و دادرسی کیفری
۳۴۹.....	بند اول: بازدارندگی در پرتو وظایف کارگزاران دادرسی کیفری
۳۴۹.....	الف: وظایف ضابطان
۳۵۲.....	ب: وظایف مقامات قضایی
۳۵۴.....	بند دوم: بازدارندگی در پرتو سازوکارهای ارفاقی دادرسی کیفری
۳۵۹.....	بند سوم: بازدارندگی در پرتو حقوق متهم و جامعه
۳۶۱.....	بند چهارم: بازدارندگی در پرتو فرآیند کیفری
۳۶۴.....	مبحث دوم: مدل مبتنی بر کاهش هزینه‌های دادرسی
۳۶۵.....	گفتار اول: سازوکارهای کاهش هزینه‌های خطا در فرآیند کیفری
۳۶۷.....	بند اول: قواعد حاکم بر ادله اثبات
۳۶۹.....	الف: مشروعیت طرق تحصیل دلیل
۳۷۶.....	ب: نظام‌مندی ادله اثبات در امور کیفری
۳۸۵.....	بند دوم: امکان تجدیدنظر از آرای کیفری
۳۸۵.....	گفتار دوم: سازوکارهای کاهش هزینه‌های دادگستری
۳۸۶.....	بند اول: تفکیک جرایم بر حسب حیثیت عمومی یا خصوصی آن‌ها
۳۸۷.....	بند دوم: تدابیر جایگزین تعقیب
۳۹۳.....	الف: بایگانی کردن پرونده
۳۹۴.....	ب: تعلیق تعقیب
۳۹۵.....	پ: میانجی‌گری
۳۹۶.....	ت: معامله اتهام
۴۰۸.....	بند سوم: مرور زمان
۴۱۲.....	بند چهارم: عدم اجرای تمام یا بخشی از کیفر

فهرست مطالب □ ۹

مبحث سوم: مدل مبتنی بر نظریه انتخاب عمومی	۴۱۳
گفتار اول: مفهوم و خاستگاه نظریه انتخاب عمومی	۴۱۵
بند اول: مفهوم نظریه انتخاب عمومی	۴۱۵
بند دوم: چرایی ظهور نظریه انتخاب عمومی	۴۱۶
گفتار دوم: مراحل انتخاب عمومی و فروض بنیادین آنها	۴۱۹
بند اول: مرحله اساسی و انگاره کاتالاکسی	۴۲۰
بند دوم: مرحله فرآیندی و انگاره انسان اقتصادی	۴۲۶
گفتار سوم: رانت‌جویی و هزینه‌های مرتبط با آن	۴۲۸
بند اول: مفهوم رانت‌جویی در نظریه انتخاب عمومی	۴۲۹
بند دوم: هزینه‌های ناشی از رانت‌جویی	۴۳۱
الف: هزینه‌های ناشی از اتلاف منابع	۴۳۱
ب: هزینه‌های ناشی از کاهش بازدارندگی	۴۳۲
پ: هزینه‌های ناشی از دشواری اجرای عدالت کیفری	۴۳۳
گفتار چهارم: تحدید اختیارات مقامات کیفری	۴۳۳
بند اول: وضع تضمینات حقوق متهم	۴۳۴
الف: ادله اثبات در امور کیفری	۴۳۵
ب: قاعده منع محاکمه مجدد	۴۴۳
پ: حق تجدیدنظرخواهی از آرا	۴۴۵
بند دوم: تخصیص مجازات‌های ناکارا	۴۴۹
نتیجه فصل	۴۵۲

سخن پایانی ۴۵۹

فهرست منابع ۴۷۵

الف: منابع فارسی	۴۷۵
۱- کتب	۴۷۵
۲- مقالات	۴۸۰
۳- پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها	۴۸۳

۱۰ □ تحلیل اقتصادی آیین دادرسی کیفری

ب: منابع انگلیسی ۴۸۳

۱- کتب ۴۸۳

۲- مقالات ۴۸۸

پ: منابع آلمانی ۴۹۶

فهرست شکل‌ها

- شکل شماره ۱: نمودار تقاضا ۲۵۳
- شکل شماره ۲: معیار بهینه پاره‌تو ۲۷۲
- شکل شماره ۳: معیار کالدور – هیکس ۲۷۷
- شکل شماره ۴: مبادله میان عدالت و کارایی ۳۱۵
- شکل شماره ۵: تابع توزیع احتمالی خطای نوع اول و دوم ۳۷۸
- شکل شماره ۶: احتمال محکومیت فرد بی‌گناه ۳۸۱
- شکل شماره ۷: تابع توزیع تجمعی خطای نوع اول و دوم ۴۳۶